

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ו - אוב

בלבבי משכן אבנה

אוב

בחינת האב והבן שבאוב

אוב. כמו שנאמר בפסוק "אוב וידעוני", יש את כח הכשפים שנמצא בעולם, והשורש לכשפים שמפורש בקרא הם ה"אוב וידעוני" שהם השורש לשאר כל הכשפים כולם, ובפרטות יותר, כח **האוב** הוא **האב** לכל הכשפים כולם, ועל שם כן הוא נקרא **אוב** כמו שאומרים רבותינו מלשון אב, אב ושורש לכל הכשפים. אבל יתר על כן, ברור הדבר, הרי היחס של אב הוא יחס לשם תואר של בן, אין יחס של שם תואר לאב באופן גמור אם אינו ביחס לתואר בן. האב הוא השורש והבן הוא ההמשכה, האופן של ההשתלשלות, וא"כ גם ביחס לאוב בהכרח שיש מציאות של בן. הרי עיקר מי שמצינו אצלו את פגם אוב, כמו שמפורש בנביא וכמו שהרחיבו רבותינו בדבר, הוא שאול המלך שבתחילה רצה לשאול באורים ותומים ולא נענה, ואז הוא הלך לשאול את בעלת האוב, ורבותינו אומרים שהיה לשאול בזה ב' חטאים, היה חטא שהוא שאל **באוב**, והיה חטא שני מה שהוא הרג את **נוב** עיר הכהנים, וא"כ כמו שמבארים רבותינו שה**אוב** נקרא כן מלשון של **אב** כמו כן **נוב** יש בו אותיות **בן**, והיינו ששני החטאים אלו שהיה אצלו שאול, כמו שברור לכל בר דעת זה לא שני חטאים נבדלים, שבמקרה הוא עשה גם את זה וגם את זה, אלא הם שני חטאים ששרשם אחד, והיחס ביניהם הוא - שורש מציאות של אב, ושם מציאות של בן, שהוא הענף מהשורש, זהו גדר חטאו של שאול המלך.

שורש יניקת האוב - מכח ה'מנלן דאביו הוא' שבאב

וביתר עומק, הרי בסדר בריאת העולם הגשמי, כל אב, על דרך כלל אין בו וודאות שהוא אב, וכמו שאומרת הגמ' לגבי כל דיני אב מנלן דאביו הוא, "אזלינן בתר רובא ורוב בעילות הלך אחר הבעל", וא"כ, יסודו ומהותו של כל שם תואר **אב** נובע מכח המציאות של **רוב**, ולפי"ז, ברור הדבר, שם תואר אב שנמצא כאן בעולם יש לו בעצם גדר של ספק, ורק מדין הכרעת רובא הוא אב, ואף שזה רובא דליתא קמן שהוא חזק יותר, אך יש כאן הכרעה שהוא אב וזה לא מפקיע את הדבר שעצם מציאות השם תואר אב ביסודו ותחילתו הוא ספק, [ועל אף שברובא דליתא קמן, הגדרת הדבר שאנחנו לא מסתפקים, כוונת הדבר הוא שבשורש הספק אנחנו מכריעים אותו], ומ"מ שם תואר אב שבעולם הוא לא שם תואר אב גמור, אלא שם תואר אב שחל בו מציאות של ספק. ולפי"ז, ברור הדבר, וודאי "זה לעומת זה עשה האלקים טוב לעומת רע, רע לעומת טוב" נאמר בכל פרט ופרט שיש במציאות הבריאה, אבל **האב** הוא בשורש, הוא ב'**אביו**' לגבי

דיני אב, הוא בהתחלה של הדבר, ובהתחלת הדבר יש "זה לעומת זה", וה"זה לעומת זה" הוא שכאשר עצם תפיסת מדריגת האב מונח בה מציאות הספק, שמכח זה אנחנו צריכים להגיע להכרעה של רוב, בעצם כך שמונח כאן תחילת ספק, ספק אם זה האב או מישהו אחר הוא האב, זה גופא השורש של האוב דקלקול שמעלים ע"י כשפים. כשזה מתעלה לשורש יש את "אבינו אב הרחמן" אבל כאן נעשה רחמנא ליצלן צד של כניעה לאב הפוך שהוא האוב דקלקול שהזכר, עצם כך שיש ספק באב הגשמי, בזה גופא נוצר שורש למציאות הדבר שנוצר ספק באב העליון, שורש לזה - שכנגד "אבינו האב הרחמן", יש מציאות של אוב דקלקול, ואפילו לאחר שהרוב מכריע את מציאות הספק, אבל נשאר כביכול, צד של מיעוט, שהאב איננו עומד במציאות גמורה, ומהצד הזה יש שורש ליניקת האב דקלקול, שורש לרע הנקרא "אוב".

רבו ש"רוב חכמתו ממנו" - רוב של תפיסת העולם העליון

וביתר עומק, מציאות האב שבעולם כמו שהזכר, נובעת מכח המציאות של רוב, ובכללות ממש, מלבד שורש השורשים שהוא "אבינו אב הרחמן" - יש לאדם שני אבות כאן בעולם, אביו כפשוטו, ורבו שלמדו חכמה, והדוגמא לדבר זהו מה שמצינו באלישע שהיה מצעק כשעלה אליהו בסערה השמימה "אבי אבי" שזה קאי על אליהו רבו שהוא בבחינת אביו כדברי חז"ל כידוע,

ובעומק, הרי הגמ' בסוף פרק אלו מציאות אומרת: "אביו מביאו לחיי העולם הזה ורבו מביאו לחיי העולם הבא" כלומר - מלמטה למעלה, האב מביאו בתחילה לחיי העולם הזה, ולמעלה מכך לשורש, - זהו רבו שמביאו לחיי העולם הבא, אבל מלעילא לתתא, רבו שמביאו לחיי העולם הבא הוא קודם, ולאחר מכן אביו שמביאו לחיי העולם הזה. וזה ברור ופשוט, בעולם הזה כשהאדם מתחיל מהמציאות התחתונה שההתגלות היא גוף, יש את ה"אביו מביאו לחיי עוה"ז", ולאחר מכן מגיע השלב **הבא** "מביאו לחיי העולם הבא", כלומר **האב** מתהפך לאותיות **בא** - וזה ה"מביאו לחיי העולם הבא",

אבל מהצד ההפוך שבדבר דהיינו מהעולם העליון לעולם התחתון, קודם רבו מביאו לחיי העולם הבא שזה שורש הארת נשמתו, ומשם הוא משתלשל ויורד למציאות גופא שזהו ה"אביו מביאו לחיי העולם הזה".

ולפי"ז, ההגדרה השורשית היא, כל רב נקרא **רב** מלשון **רוב** כמו שאומרת הגמרא באלו מציאות, שלחד מ"ד רבו הוא "כל שרוב חכמתו ממנו", [ויש שם עוד לשונות בדברי הגמ'] וביחס דידן השתא, היינו - שההגדרה שנקראת **רב** היא מיסוד דיני **רוב**, זהו השורש למה שהרב **שרוב** חכמתו ממנו הוא הנקרא רבו.

וביאור הדברים: כאן בעולם הזה יש אפשרות שהאדם יהנה בעולם הזה גם אם יש לו רק מיעוט של זכויות, שהרי זהו הגדר של "משלם לשונאיו אל פניו להאבדו" שאם יש לו רוב עוונות ומיעוט זכויות הקב"ה משלם שכרו כאן בעולם, והיינו שכאן בעולם הזה יכול להיות שפע שהוא מכח המציאות הנקרא מיעוט, שזה בעומק שפע של כח שאינו של קדושה.

אבל בעולם העליון - "האדם נידון לפי רובו", כלומר, שבעולם הבא האופן בו נקבעת מדריגת האדם הוא מכח "אזלינן בתר רוב", זהו "רבו מביאו לחיי העולם הבא", תפיסת העולם העליון היא שכל מדריגתו היא מהכח הנקרא "רוב".

שורש שם תואר אב שמכח הכרעת הרוב - משורש הרוב של הרב

וביאור הדברים: הרי שורש היחס בין רוב למיעוט בכמות הוא "חד בתרי", שזהו הדין שנאמר בביטול ברוב של תערובת יבש ביבש "חד בתרי בטיל", בתערובת לח בלח הביטול הוא אחד בשישים, ויתר על כן בכל הביטולים היותר רחוקים, כתרומה, וכערלה וכלאים, אחד במאה, אחד במאתיים, אבל שורש הביטול הוא אחד בששים.

זהו הגדרת שם **אב א' ב'**, "חד בתרי", כלומר יסוד הדבר המבואר בגמ' ד"מנא ידעינן דאביו הוא" דהיינו משום שאזלינן בתר רובא, ויסוד רובא זה שנים ואחד, זה הגדרת שם **אב**, וודאי שההגדרה היא יותר דקה, כי זה רובא דליתא קמן, אבל בשורש תפיסת הרוב, תחילתו הוא בחד על תרי, ושם, מכח מציאות הרוב, הדבר מוכרע. וא"כ שם תואר **אב** נולד מהכרעת הרוב, כמו שהוזכר.

ולפי"ז, ברור הדבר, "רבו מביאו לחיי העולם הבא ואביו מביאו לחיי העוה"ז" מה שהוזכר קודם לכן מדברי הגמ', וכמו שנתבאר **שמעילא לתתא** קודם יש רב ולאחר מכן יש אב, - ובעומק - זה לא רק שה"אביו מביאו לחיי העוה"ז" הוא אחרי השורש של "רבו מביאו לחיי העוה"ב". אלא רק מכח ש"רבו מביאו לחיי העולם הבא" הוא גופא מביאו לידי כך שאביו שמביאו לחיי העולם הזה, נקרא אביו, שהרי מי גרם ליה, שאביו כאן בעולם נקרא אביו - מכח הרב, מכח הרוב שבו שעי"ן כן נעשה המציאות שאביו נקרא אביו, כי הרוב מכריע עליו שיש לו שם תואר של אב.

מה שמתתא לעילא זה נקרא "מביאו לחיי העולם הבא" כמו שהוזכר שבתיתב **בא**, ה'ב' ולאחר מכן **א'**, - זה מתתא לעילא, ובמקביל לכ"ז מעילא לתתא **הרב** מביא **לאב**, כלומר, כמו שהוזכר מכח מציאות הרב הוקבע המציאות שיש לאביו שם תואר אב.

בתפיסה הזו, הרב הוא השורש והאב אינו אלא ענף שחל מכח מציאות של רובא, זו תפיסת מדריגת האב כפי שהיא נמצאת כאן בעולם וכמו שהוזכר,

לפי"ז ברור הדבר שזה השורש של מציאות **האוב**, כל מציאותו של האוב ש"מעלים באוב", היינו להוריד את הנשמה ממקומה העליון שיומשך ויתגלה כאן בעולם, ובדקות, זה לא ממש הורדת הנשמה עצמה, אלא כמו שמבארים רבותינו זה החלק של הנפש שנמצאת עדיין בקבר הנקראת "הבלא דגרמי" זה מה שעולה מכח בעלת האוב, לא עצמות הנשמה, שהרי לא יתכן שבעלת האוב תוכל להעלות את שמואל, אבל בהגדרה הכוללת, גם ה"הבלא דגרמי" הזה, מזונו ושפעו הוא מהאור של הנשמה שנמצאת לעילא, כל הצורה של בעלת אוב היא להוריד את הנשמה שנסתלקה ונמצאת למעלה, לחזור ולהעמיק אותה בחזרה למקום גופא, ועי"ן כן לדבר עמה, ראייה, ודיבור, כמו שאומרת הגמ', מי שמעלה רואה, ומי שצריך לקבל את התשובה הוא השומע לדבריו, כלומר שנעשה המשכה מלעילא לתתא.

והדברים מקבילים בצורה מדוקדקת וזה גופא ההגדרה, הרוב מביא לאב ובמקביל לכך, בעלת האוב ממשיכה את הדבר מנקודת שורשו למציאות דלתתא ששם הוא אב, ולכן בדוגמא השורשית שהוזכר, כששאל ביקש מבעלת האוב להעלות את שמואל, דייקא הוא מבקש להעלות את שמואל שהוא בחינת רבו, והיינו, שההמשכה היא המשכה ממציאות הרב שממשיך הלאה עד המציאות כאן בעולם כמו שנתבאר.

צורת השלימות של 'אביו והוא רבו'

אבל להבין ברור, הרי מעיקרא שאל ניסה לשאול באורים ותומים, אם לצאת למלחמה ואם הוא יצליח, וכיון שלא נענה בהם לכן הוא פנה לבעלת האוב לשאול את זה ממנה, והרי הגמ' דורשת "אורים ותומים" "אורים" שמאירים דבריהם ו"תומים" שמתמימין [משלימים] דבריהם.

ומצד כך אור הוא ראשי תיבות אב ורב. כלומר, בעולם היותר נמוך יש בו הבדלה, שיש אביו שמביאו לחיי עוה"ז ויש רבו שמביאו לחיי עוה"ב, אבל האופן היותר שלם הוא שאביו הוא זה שמביאו גם לחיי עוה"ז וגם לחיי עוה"ב, כלשון הגמרא בקידושין "אביו והוא רבו מהו".

הרי לעולם אביו חייב ללמדו תורה כמו שנאמר בקרא "ולמדתם את בניכם", ואף שהוא איננו חייב ללמדו עד כדי שיהיה רוב חכמתו ממנו, אבל יש לו את שורש מציאות הרב. וזה ברור מאד, מה שאביו חייב ללמדו תורה זהו משום שאם אביו לא מלמד אותו תורה, נמצא שיש הבדלה גמורה בין מציאות הרב למציאות האב, ומכיון שנתבאר שכל מציאות האב אינו אלא הארה ממציאות הרב, לכן שורש הדבר הוא באופן זה - שהרב מושך את האב, והאב צריך למשוך את הרב. מלעילא הרב משך את האב, ומלתתא האב מושך את מציאות הרב, זהו עומק מה שאביו חייב ללמדו תורה, ואת "רוב חכמתו" הוא כבר מקבל מרבו. אבל כאשר מתגלה האופן השלם שבדבר, צורת השלימות היא "אביו והוא רבו" כמו שהוזכר, וזהו המדריגה הנקראת אור.

ב- מדריגת אור

בלשון בהירה מאד, כאשר רב מלמד את תלמידו חכמה הוא צריך להאיר ולהסביר לו פנים, "אם ראית תלמיד שתלמודו קשה עליו הוא מפני רבו שאין מסביר לו פנים", כמו שאומרת הגמ' לאחד מן הטעמים, הסברת פנים היא הארת פנים - "כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים", התורה ניתנה באור פניו יתברך שמו, ו"מה אני" "אף אתם" שכביכול, כמו שהקב"ה נתן את התורה באור פנים, כך צורת הלימוד היא "הסבר להם פנים", שהרב מאיר פנים. זהו בשורש מציאות הרב.

מדרגת 'לילה ניתן להריון' שבאב

אבל בשורש מציאות האב - "לילה אמר הורה גבר", במקום אור נעשה ארה שהוא לשון של קללה, והיינו שאור זה אב ורב, אבל כשהו נופל שזה אר - ארה, זה אב לעצמו ורב לעצמו בלי ו' החיבור המחובר ביניהם - שורש מציאות האב שלא מצטרף לרב שאין כאן אור אלא חושך, זהו "לילה אמר הורה גבר" "לילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון", כלומר,

כשמתגלה הכח של רב הוא מכח ההארה, ההסבר פנים, וכשמתגלה כח האב הוא דייקא ממקום הנעלמות, ממקום החשכה.

ובהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, ברור מאד, רבו שלמדו שרוב חכמתו ממנו, לא צריך כאן הכרעת רוב שבאה במקום ספק שעל זה נאמר שרוב חכמתו ממנו, אלא מעיקרא הדבר גלוי ועומד שמי שרוב חכמתו ממנו הוא רבו, ומצד כך רוב הוא מלשון של ברה כחמה, וכלשון בורר כלי חז"ל- "אשה בוררת חיטים לאור של בית השואבה" שהוא מלשון ברה, וא"כ, רבו הוא מקום ההארה שהדבר ברור ועומד, וגדר הרוב היינו שברור מה הרוב וברור מה המיעוט, זהו גדר "רבו שרוב חכמתו ממנו",

משא"כ באב שהוזכר שהוא מכח "רוב בעילות הלך אחר הבעל", יסוד הדבר הוא מחמת ש"לילה אמר הורה גבר". מחמת שלילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון, והיינו ששורש מציאות ההריון הוא מגיע מתפיסה של נעלמות, מתפיסה של נסתרות, ולכן צריך להגיע להכרעה של רוב- "רוב בעילות הלך אחר הבעל".

וא"כ, ברור הדבר, כאשר מתגלה הצד הנפול שבדבר, נעשה ההבדלה בין מציאות האב למציאות הרב,

-אבל הרי כל יסוד הדין ש"לילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון" לא נאמר מעיקרא בשורש היצירה כי הרי מעיקרא זה לא נאמר אצל אדם הראשון, אלא דייקא זיווגו היה ביום כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין שהנחש נתקנא באדם וחווה, ויש בזה שתי לשונות במה הוא נתקנא, אם במה שהוא ראה שמלאכים צולים לו בשר ומסננין לו יין, או במה שהוא ראה אותם משמשים זה עם זה, וכפי שמפורש בגמ' בסנהדרין שזה היה ביום ולא בלילה, שהגמ' מונה שם סדר השעות של יום הששי- "שביעית נזדווגה לו חוה שמינית עלו למטה וכו' אחת עשרה נידון שתים עשרה נטרד והלך לו", כלומר שזה היה במציאות של יום, כי כל הסיבה ש"ישראל קדושים ואין משמשים מיטותיהם ביום" הוא משום שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו אבל עד כמה שמעיקרא נאמר "ולא יתבוששו" שאין מציאות של בושה, אין את השורש של ה"שמא יראה בה ערות דבר ותתגנה עליו", וא"כ בשורש היצירה גם במציאות האב מתגלה מציאות היום - האור ולא מציאות של לילה, ובמקום הזה היה חיבור של אב ורב - אור, שהיו מחוברים יחד אהדדי, בשורש היצירה, אצל אדם הראשון.

מדדגת ראש השנה- יום שניתן להריון

וזה העומק של הארת ראש השנה, "לדוד ה' אורי" "אורי זה ראש השנה" כדברי חז"ל שמתגלה בראש השנה האב ורב - ובאיזה מדריגה ראש השנה הוא אב ורב? הרי ראש השנה הוא יום שנברא בו האדם, וזה היום שהוא נעשה אב בשורש היום שבדבר ולא בלילה, ומצד כך, אילולי שהיה מציאות של חטא, שורש ההארה של ראש השנה שמתגלה בו ה"היום הרת עולם", היה צריך להתגלות באופן של יום ולא באופן של "לילה ניתן להריון, יום לא ניתן להריון", אין לך יום שניתן להריון יותר מראש השנה כי בו ביום היה ההריון הראשון במעשה דאדם הראשון וחווה, אבל מכיון שנעשה מציאות של חטא שאז נאמר "את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא", ומכח כך- "ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות" שנעשה

מציאות של הסתרה, ומכאן ואילך חל מכח כך שלילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון, זה עומק הנפילה.

מדוגת 'אורי' דראש השנה ומדוגת 'בכסה'

ולכן ראש השנה שיש בידינו השתא, מצד אחד הוא נקרא אורי מלשון של אור, אבל מצד שני הוא נקרא "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו" וכמו שדורשת הגמ' כידוע, "איזהו חג שהלבנה מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה", ובלשון ברורה מאד, "לדוד הוי"ה אורי" מצד שמו יתברך, מצידו, יתברך שמו, ראש השנה זה "אורי", זה אור שהוא ר"ת אב ורב, זה "יום ניתן להריון" כמו שהיה בשורש היצירה. זה מצדו יתברך שמו.

אבל מצדינו, מכח מציאות נפילת החטא נעשה המציאות ש"לילה ניתן להריון" בבחינת "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", ובראש השנה שנעשה שורש נקודת הנפילה של חטא אדם הראשון אפי' ממשלת המאור הקטן שהוא בלילה, גם עליו נאמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו", "איזהו חג שהלבנה מתכסה בו", כאן נעשה מציאות הדבר שההריון, ה"היום הרת עולם" נעשה ממקום ההחשכה. זה העומק של ראש השנה שנעשה ההבדלה מציאות האב למציאות הרב.

וכאשר הקב"ה יושב ודן את האדם בראש השנה - הרי האדם נידון לפי רובו כדברי חז"ל. ואז מה האדם מבקש? - הוא מבקש רחמים מ"אבינו אב הרחמן", ומכח כך הקב"ה "עוקר מכסא דין לכסא רחמים" כמו שאומרים חז"ל, ואז מתגלה ה"אבינו אב הרחמן", ה"כרחם אב על בנים".

מדוגת כסא דין - 'בכסה' ומדוגת כסא רחמים - "ה' אורי"

זהו "עוקר מכסא דין לכסא רחמים", כשהקב"ה בכסא דין מכריעים את האדם לפי רובו, זהו גדר "יושב על כסא דין", אבל כשהקב"ה נעתק ממדריגת כסא דין למדריגת כסא רחמים, שמה מתגלה האב, האור, הא' שבאור, ומכח כך יש הכרעה, ונקודת ההכרעה מתגלה מכח ההעתקה ממדריגת "בכסה ליום חגינו", כסה - כסא, ה' וא' שמתחלפים אהדדי, שורש הכסא דין הוא "בכסה ליום חגינו" והוא נעתק למציאות ה"אבינו אב הרחמן" שזהו ה"עוקר מכסא דין לכסא רחמים", ואז מתגלה שההכרעה היא לא מכח הרוב שבדבר, אלא מתגלה שההכרעה היא מכח הצירוף של האב והרב בבת אחת.

כשהקב"ה יושב על כסא רחמים, הוא דן מכח "לדוד ה' אורי", ואז הנידון שאדם נידון הוא מכח האור הראשון, אב ורב שמצורפים יחד אהדדי.

וכמובן, בשורש השורשים, הוא יתברך שמו, מצד אחד הוא "אבינו אב הרחמן", "כל היושב ושונה, הקב"ה יושב ושונה כנגדו", שהוא משורש מתן תורה שהוא התגלה "כזקן מלא רחמים" בחינת אב, ומתגלה "המלמד תורה לעמו ישראל" שזהו עשרת הדיברות שנתנו לישראל שזה בחינת רב.

אבל מ"מ, ברור הדבר, כאשר נעתק המדרגה התחתונה, אנחנו יוצאים מתפיסת אב ורב שנבדלים אחד מהשני, ומצטרפים למדרגת צירופם שהוא אור שמצורף בבת אחת, אב ורב.

ברכת יצחק את עשו

הדברים ידועים, ובקצרה ממש, יעקב אמר "יש לי כל" ועשיו אמר "יש לי רב", הרי שורש השפע של יעקב היה מכח ברכתו של יצחק, וכן השפע לעשיו היה מכח ברכתו של יצחק, "הברכה אחת היא לך אבי" השפע שמגיע לעשיו שיצחק מברכו היינו מכח שהוא אביו שזה מדין "רוב בעילות הלך אחר הבעל", וכיון שהשפע מגיע מכח אב שביצחק שהוא מדין רוב, ברוב הזה מתגלה "יש לי רב", כי כל השפע המגיע לעשיו הוא מכח רוב.

אבל יעקב אבינו ששפע ברכתו שמגיע מיצחק, לא מגיע מכח מדרגת אב לבד שנבדל ממציאיות של רב, כי הרי יעקב קיבל את תורתו מיצחק, כמו שאומרים חז"ל כידוע, "יושב אהלים" שזה שתי אהלים, ללשון אחד אהלים הם אהלי שם ועבר, ולשון שני אומרים רבותינו, שהם אהל אברהם ואהל יצחק שמשם קיבל יעקב אבינו את תורתו, נמצא שיצחק כלפי יעקב לא היה רק מציאות של אב לעצמו, אלא הוא היה אב ורב שמצורפים אהדדי, זה עומק נקודת ההבדל בין יעקב לעשיו, אצל יעקב יצחק היה גם אב וגם רב, ואצל עשיו הוא היה אב בלבד, ולכן כשנאמר אצל יעקב אבינו "יעקב איש תם יושב אהלים" שההגדרה שלו שהוא מקבל תורה מיצחק ועי"כ הוא גם רבו, זה לעומת זה נאמר גם אצל עשיו "איש יודע ציד איש שדה", וכמו שאומרים חז"ל לאחד מן הלשונות "כי ציד בפיו", שהיה צד את אביו באמרי פיו, כיצד מעשרין את המלח, כיצד מעשרין את התבן, כלומר, עשיו רצה לצייר ציור שיצחק הוא לא רק אביו אלא הוא גם רבו, זהו "צד את אביו באמרי פיו", היינו לצייר את הדבר שהוא גם אביו וגם רבו, אבל אליבא דאמת. יצחק אבינו הכיר בדבר שהציד הזה שהוא בפיו משתלשל לתתא "וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי וגו' בעבור תברכך נפשי בטרם אמות", כלומר שהצידה הוא לא באמרי פיו, רק ציד תחתון, ושם יש ברכה רק ממציאיות של אב בלי מציאות של אב ורב שמחוברים אהדדי ושורש האב הוא ברבו, לכן הברכה שלו היא "יש לי רב", כמו שנתבאר.

גילוי מדרגת "אחיד בשמיא ובארעא" שביצחק

אבל יעקב אבינו שאמר "יש לי כל", כמו שאומרים רבותינו כידוע שמביאים את דברי התרגום [שאינו בידינו] "כי כל בשמים ובארץ" "דאחיד בשמיא ובארעא" - כלומר המידה הנקראת "כל" מלשון כללות, היא כוללת ומאחדת בקרבה שמים וארץ יחד, "דאחיד בשמיא ובארעא" ולעניינא דידן מהו "דאחיד בשמיא ובארעא"? "בשמיא" זהו "רבו שמביאו לחיי העולם הבא" ו"ארעא" זהו "אביו מביאו לחיי עוה"ז", ולעניינא דידן ה"כי כל בשמים ובארץ - דאחיד בשמיא ובארעא" מתגלה מכחו של יעקב אבינו בחיבורו ליצחק ה"מביאו לחיי עולם הבא" ו"מביאו לחיי עולם הזה" בבת אחת,

והשורש הברור הזה מתגלה דייקא ביצחק ביחס ליעקב אבינו, שהרי בעקידת יצחק פרח נשמתו של יצחק לגן עדן כשהוא היה בן ג' שנים כמו שאומר התרגום כידוע, ולאחר מכן כשהוא היה בן ארבעים חזרה נשמתו לצורך הזיווג עם רבקה בכדי להוליד את יעקב אבינו - שהוא העיקר. כלומר, הוא חוזר מהעולם העליון ומכח כך הוא מוליד את יעקב אבינו, ואם סדר הדבר שכל אדם כשבא להוליד נאמר בו "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", ועומק הדבר הוא שכח ההולדה המתגלה זה שהוא עוזב את אביו והוא עצמו הופך להיות אב, הוא יוצא מאב ומגיע להיות הוא עצמו אב, אבל כאשר מתגלה הדבר בצורתו העליונה אצל יצחק לצורך לידת יעקב, ההכנה ללידה היתה באופן כזה שהוא יורד מהעולם העליון ומתחתן, ואז הוא מוליד את יעקב, כלומר, הוא מצרף את ה"מביאו לחיי עולם הבא" ל"מביאו לחיי עולם הזה" ומכח כך נולד יעקב, זהו "דאחיד בשמיא ובארעא" שזה היה יצחק שהגיע מגן עדן, מהעולם העליון בבחינת "מביאו לחיי עולם הבא", והוא יורד פה ומוליד, בזה נעשה "דאחיד בשמיא ובארעא" שזה שורש כח לידתו של יעקב אבינו, שהוא בחינת האור - אב ורב כמו שנתבאר.

לאברהם יצחק ויעקב יש שם תואר אב. וכמובן ליצחק ביחס לאברהם וליעקב ביחס ליצחק יש גם שם תואר בן, אבל אי"ז עיקר הגילוי של השם תואר בן, עיקר השם תואר "אבות ובנים" - מתגלה אצל יעקב אבינו והי"ב שבטיים, שאצלם הוא עיקר שם התואר - בנים, זהו השורש של ה"אוב" שהזכרנו כשהתגלה הקלקול אצל שאול, כדברי רבותינו שהזכרו ששתי חטאיו של שאול היו, ששאל את בעלת האוב ובהריגת נוב עיר הכהנים, והיינו **אוב** - **אב נוב** - **בן**, שחטאיו היו בבחינת אב ובן.

והרי המלכות נעתקה משאול וניתנה לדוד, והרי אצל דוד נאמר "עד שאתה שואלני אם ראוי הוא למלכות שאלני אם הוא ראוי לבוא בקהל או לא", כי חשדו שאביו אינו אביו באמת אלא שהוא הגיע ממציאות של פגם, כלומר, אצל דוד באמת נתגלה מציאות הדבר שהחשש של ה"דילמא לאו אביו הוא" על האב חל אצלו בפועל, החשש שצריך תמיד להגיע להכרעה מכח "רוב בעילות הלך אחר הבעל" בכדי להכריע מיהו אביו, נשתלשל בפועל אצל מציאותו של דוד.

וכשהמלכות נעתקה משאול ומגיעה לדוד - אותו בחינת פגם שהיה אצל שאול, שזה בבחינת אב ובן בבעלת האוב ונוב עיר הכהנים, גם אצל דוד יש חשש על אביו, שמתגלה העדר החיבור של ה"רבו והוא אביו".

שורש הגילוי שבדוד המלך שלמעלה מרב ולמעלה מאב

אבל כאשר נתקן אותו כח של רע - זה מה שמתגלה אצל דוד שורש העליה באופן הפוך, כמו שאומרת הגמ' ביחס של דוד ואחיתופל, מתחילה קראו רבו, לאחר מכן קראו רעו, ולאחר מכן קראו תלמידו, כלומר מכח מה שמתחילה הוא היה למטה, הוא עלה בחזרה והוא הפך להיות רבו, כלומר, אצל דוד נעשה שורש מציאות העליה לתקן את אותו פגם, שמה שבחינוניות יש סדר של "רבו מביאו לחיי..." ו"אביו מביאו לחיי..." אצל דוד הוא עולה למעלה מרבו, בעומק הוא עולה למעלה מישי אבי דוד, משיח בן דוד, כלומר יש צד בדבר

שדוד הוא למעלה ממציאותו של ישי, הוא למעלה מרבו שלימדו, ובעומק הוא גם למעלה מאביו.

מי שנמצא למעלה מרבו ולמעלה מאביו - אצלו מונח עומק נקודת האחדות של "אביו והוא רבו", זה שלימות מציאות ההארה.

יש את הסדר של הדבר, כמו שהוזכר, מצד הקלקול, ההפרדה של אב ורב, "ארה", "חושך". יש את הסדר של הצירוף ביניהם מכח "אלה תולדות יעקב יוסף", בחינת אב ובן, מידת צדיק "דאחיד בשמיא מארעא" שמצרף עליון ותחתון שהשורש הוא מיצחק שהוליד את יעקב מכח צירוף שמיא וארעא כמו שנתבאר, זהו שורש של תיקון.

אבל שורש של התיקון העליון יותר מתגלה אצל דוד כמו שהוזכר, שהוא עולה למעלה מאביו והוא עולה למעלה מרבו, כאן נעשה הצירוף הגמור שיש כאן כח שמחברם ומאחדם באופן השלם.

כשזה מתגלה בקלקול זה "ארה", או שזה מתהפך ל"ראה" שמתגלה ב"ותרא האשה" וכן ב"וירא העם כי בושש משה לבוא" שיסוד כל הפגם הוא בראיה, זהו ה"ארה" מל' "ראה". אבל כשמתגלה התיקון אצל מדריגת דוד המלך שנעשה הצירוף והאחדות השלימה בין מדריגת האב ובין מדריגת הרב, הוא עולה למעלה מכולם. "ראש השלישים" כמו שדורשת הגמ', שהוא ראש לשלוש אבות, הוא עולה למעלה מרבו, הוא עולה למעלה מג' אבות, זהו "ראש השלישים" וכאן נעשה הצירוף השלם של המדריגה הזו.

המדריגה העליונה של צירוף אב ורב שעולה הר

כאשר מצרפים את האב ואת הרב ביחד זה עולה הר, יש הבחנה שהאבות הקדושים נקראים הרים - "אשא עיני על ההרים" שהאבות נקראו הרים, כמו שאומרים חז"ל, ובפרט זה מתגלה אצל אברהם שקרא למקום בית המקדש הר.

אבל יש את המדריגה האחרונה של הר, "בהר ה' יראה" כלומר, הצירוף של האור שמתגלה האב והרב בבת אחת, שעולה למדריגה של הר באופן השלם, זהו הצפיה האחרונה לחזור למקום בית המקדש ל"הר הטוב הזה והלבנון" מקום שעולה למעלה מאב ולמעלה מרב. זהו המקום שהוא אב לכל הבריאה, "משם הושתת העולם", "מציון נברא העולם" כדברי חז"ל, זה השורש של האב לכל.

ומשם יוצאת תורה לעם ישראל. - זו שלימות ההארה והצירוף של מדריגת אב ורב כמו שנתבאר.

כאשר מתגלה החיבור השלם הזה יש הסרה גמורה של מציאות ה"אוב" במעמקי נפשו של אדם, כאשר האדם מחובר אליו יתברך שמו בשלימות, הקב"ה הוא אביו והקב"ה הוא רבו, כאן מונח ההארה של משיח בן דוד שהוזכר, כל זמן שיונקים את הדברים ממקום של הרחקה, אז יש אב לעצמו ורב לעצמו, ויתר על כן כשיש את עליית הדבר, כשהם מצטרפים אבל שלימות העליה כאשר האדם חש "אבינו אב הרחמן", והוא חש שהקב"ה יושב ושונה כנגדו "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה" - שם נעשה שלימות השראת השכינה "אביו והוא רבו", הוא הוא קודשא בריך הוא ואין בלתו.

לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה"
ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588

פקס 03-548-05294

ת.ד. 16452

ירושלים 9116302

info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א

מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל 073.295.1245

USA 718.521.5231

בקרוב

